

Behandeling met de CYVE kuur

Interne geneeskunde

Inleiding

U gaat starten met de behandeling tegen een lymfoom.

Deze therapie bestaat uit de toediening van de volgende medicijnen:

- Cytarabine Chemotherapie
- Etoposide Chemotherapie

Om bijwerkingen te voorkomen krijgt u ook nog een aantal andere medicijnen voorgeschreven. Lees deze informatie zorgvuldig en stel eventuele vragen aan de behandeld arts of verpleegkundig specialist hematologie.

Opzet van de kuur

De behandeling vindt plaats in cyclussen van telkens 4 weken (28 dagen).

Totaal krijgt u 2 kuren. Na 2 kuren volgt de stamcelmobilisatie (4-6 weken na start 2de CYVE kuur)

De volledige kuurbehandeling zal gegeven worden op de afdeling E6 waar u een centraal veneuze lijn krijgt (een infuus in een groot bloedvat) voor het toedienen van de medicijnen. Via dit infuus kan ook bloed afgenomen worden.

In onderstaand schema ziet u het overzicht van de medicatie per dag.

Medicijn	Dag 1	Dag 2	Dag 3	Dag 4	Dag 5	Wijze van toediening
Cytarabine	X	X	X	X	X	Infuus
Etoposide		X	X	X	X	Infuus

Ondersteunende medicatie

U krijgt tijdens de kuur de volgende ondersteunende medicatie.

Ciprofloxacin:

In het beenmerg worden nieuwe bloedcellen gemaakt. Als gevolg van de behandeling is de aanmaak van nieuwe bloedcellen verstoord. Er treedt een tekort op aan verschillende bloedcellen, waaronder de witte bloedcellen (leukocyten). U bent daardoor gevoeliger voor infecties. Om u zoveel mogelijk te beschermen krijgt u antibiotica voorgeschreven. U start met deze medicatie vanaf de eerste dag van de opname. Deze medicatie wordt in overleg met de hematoloog weer gestopt. Dit is afhankelijk van uw bloedwaarden. Let op! Rond de inname van Ciprofloxacin mag u geen zuivelproducten gebruiken, zoals melk, kaas of yoghurt of andere producten met veel kalk. Ciprofloxacin wordt namelijk minder werkzaam door kalk. Vanaf 2 uur na inname mag u deze producten weer nuttigen.

Vitamine K

Door de inname van deze medicatie (ciprofloxacine) wordt de aanmaak van vitamine K verstoord.

Om deze reden krijgt u deze medicatie 2 x per week (in drankvorm) zolang u een lage afweer heeft.

Vitamine K zorgt voor een goede bloedstolling.

Dit medicijn wordt gestopt zodra de afweer goed genoeg is om met ontslag te mogen.

Allopurinol

Door het aantal verkeerde bloedcellen in uw lichaam of door het starten van behandeling waarbij er veel afbraak is van tumorcellen/ verkeerde bloedcellen kunnen de nieren schade oplopen. U krijgt allopurinol om uw nieren hier tegen te beschermen.

Meestal is dit alleen in het begin van de eerste opname noodzakelijk.

In overleg met de arts wordt dit middel weer gestopt.

Cotrimoxazol

In het beenmerg worden nieuwe bloedcellen gemaakt. Als gevolg van de behandeling is de aanmaak van nieuwe bloedcellen verstoord. Er treedt een tekort op aan verschillende bloedcellen, waaronder de witte bloedcellen (leukocyten). U bent daardoor gevoeliger voor infecties. Om u zoveel mogelijk te beschermen krijgt u antibiotica voorgeschreven. Deze medicatie neemt u standaard iedere dag in, vanaf de dag van opname.

Van uw arts of verpleegkundig specialist hoort u wanneer u met deze medicijnen mag stoppen.

Valaciclovir

Door een tekort aan witte bloedcellen bent u gevoeliger voor het herpes zoster virus, dit wordt ook wel gordelroos genoemd. Om u hiertegen te beschermen gebruikt u dagelijks valaciclovir. Deze medicatie neemt u standaard iedere dag in, vanaf de dag van opname.

Van uw arts of verpleegkundig specialist hoort u wanneer u met deze medicijnen mag stoppen.

Carbomeer oogdruppels en dexamethason oogdruppels

Vanaf de eerste dag van opname krijgt u 4x per dag oogdruppels. Deze krijgt u omdat de cytarabine er voor kan zorgen dat u last krijgt van de ogen. Dit wordt dus uit voorzorg gegeven.

U krijgt deze oogdruppels tot 2 dagen na de laatste toediening van de cytarabine.

Op de dagen van de chemotherapie, krijgt u medicatie tegen de misselijkheid.

Deze medicatie stopt weer wanneer u geen chemotherapie meer krijgt.

Lynestrenol (alleen bij menstruerende vrouwen)

Indien u nog menstrueert zal de arts lynestrenol voorschrijven om de menstruatie te onderdrukken. Dit om heftige bloedingen (gezien de lage bloedplaatjes) te voorkomen.

De arts verteld u wanneer u deze medicatie weer mag stoppen.

Foliumzuur

Foliumzuur ondersteunt de aanmaak van de rode bloedcellen.

U start met deze medicatie bij opname en gaat hiermee door totdat uw arts aangeeft hier mee te mogen stoppen.

Filgrastim

Na de 2de CYVE kuur gaat u starten met filgrastim. Dit wordt toegediend via injecties (onder de huid) en zorgt ervoor dat de bloedvoorloperscellen vanuit het beenmerg worden verplaatst naar het bloed. Dit is ter voorbereiding op de stamcelafarese.

Bloedcontrole

Voordat u wordt opgenomen voor de kuur kan u bloed laten afnemen bij 1 van de Unilabs punten.

U hoort van uw zorgverlener wanneer dit van u verwacht wordt.

Als de kuur op maandag wordt gegeven, kunt u op vrijdag bloed laten afnemen. De verpleegkundig specialist beoordeelt aan de hand van de bloedsuitslagen of u de kuur kunt krijgen. Zijn de bloedwaarden niet goed genoeg, dan wordt u gebeld. Indien u niets hoort, gaat de kuur gewoon door.

U kunt zelf online of telefonisch een afspraak maken bij een Unilabs prikpost bij u in de buurt.

Ga naar www.unilabs.nl of bel 088-4633566.

Wat mag ik eten en drinken?

Eet vooral gevarieerd. Goede voeding en goed drinken is erg belangrijk. Probeer om minimaal 1,5 tot 2 liter te drinken op een dag.

Een diëtiste of uw verpleegkundige kan u hier meer informatie over geven. Eventuele folders kunt u op de afdeling krijgen.

Voor meer informatie kijkt u ook op www.wkof.nl/voedingenkanker

BIJWERKINGEN

Het is niet te voorspellen hoe u persoonlijk op de behandeling reageert. Sommige mensen hebben veel last van bijwerkingen, anderen merken er minder van. Het is van belang dat u bijwerkingen aan uw behandelend arts en/of verpleegkundig specialist kenbaar maakt. Zij kunnen eventueel medicijnen voorschrijven of adviezen geven om bijwerkingen tegen te gaan.

Hieronder worden de meest voorkomende bijwerkingen die kunnen optreden kort benoemd:

Misselijkheid en braken

Tijdens de behandeling met chemotherapie kunt u misselijk worden. Om dit te voorkomen krijgt u medicatie voorgeschreven om de misselijkheid te onderdrukken. Het is erg belangrijk dat u deze medicatie inneemt. Als de misselijkheid aan blijft houden, bespreek dan deze klachten met uw arts of verpleegkundige. Zij kunnen eventueel extra medicatie (laten) voorschrijven.

Adviezen:

- Eet regelmatig kleine hoeveelheden, forceer het eten niet;
- Wanneer u weinig drinkt kunt u meer last krijgen van een ziek en misselijk gevoel. Het is daarom heel belangrijk dat u voldoende drinkt: 1½ tot 2 liter per dag. Probeer niet alleen water te drinken, maar wissel dit af met bijvoorbeeld bouillon, limonade melkproducten, vruchtensap of groentesap;
- U krijgt van uw behandelend arts een recept, voor medicijnen tegen de misselijkheid voor thuis. Het is belangrijk dat u deze medicijnen volgens voorschrift gebruikt.

Haarverlies

Als gevolg van de behandeling zult u tijdelijk kaal worden. Niet alleen het hoofdhaar, maar ook wenkbrauwen, wimpers en schaamhaar kunnen uitvallen. Haarverlies treedt op binnen enkele weken, daarom is het goed om te bedenken of u een haarwerk wilt aanschaffen. Een goed haarwerk is duur en wordt vaak maar deels vergoed door de zorgverzekeraar. Bij iedere pruik hoort een ingevuld machtigingsformulier, deze kan de arts of verpleegkundig specialist voor u regelen. Er zijn ook alternatieven voor een haarwerk, zoals hoeden, petten of sjaals.

Uw haar zal weer terugkomen als de kuren zijn afgelopen, meestal na ongeveer 2 maanden.

Pijnlijke mond en lippen

Om dit te voorkomen kunt u beginnen met het goed schoon houden van de mond. Dit betekent minimaal 2 keer per dag tandenpoetsen met een zachte/medium borstel en 4 keer per dag de mond spoelen met water of afgekoelde kamillethee. Houdt de lippen goed schoon en vet ze regelmatig in (ook de mondhoeken). Als de mond zo pijnlijk wordt dat u niets meer kunt eten of drinken, neem dan contact op met het ziekenhuis.

Huiduitslag

Door de behandeling kunt u huiduitslag krijgen. Dit uit zich vooral door roodheid, pijn ontvelling van de huid van de handen of de voeten. Ook kan u over het hele lichaam huiduitslag krijgen in de vorm van roodheid of jeuk. Het helpt om de huid goed vettig te houden. Indien u hier toch last van heeft meldt u dit dan bij uw arts of verpleegkundige.

Koorts

Door toediening van cytarabine kan er soms koorts ontstaan. Omdat niet altijd duidelijk is of de koorts door deze middelen veroorzaakt wordt of dat er toch een infectie aanwezig is wordt er vaak uit voorzorg wel gestart met antibiotica.

Minder bloedcellen

In het beenmerg worden nieuwe bloedcellen aangemaakt. Door de behandeling kan de aanmaak van nieuwe bloedcellen door het beenmerg verminderen. Dan treedt een tekort aan verschillende bloedcellen op. Meestal merkt u daar weinig of niets van, maar het is wel belangrijk te weten op welke signalen of veranderingen u moet letten.

Bloedarmoede

Bloedarmoede is een tekort aan rode bloedcellen (erytrocyten) en wordt ook wel *anemie* genoemd. U kunt klachten krijgen van kortademigheid en vermoeidheid, bleek zien, koud gevoel en transpireren.

Adviezen:

- Klachten bespreekbaar maken met uw behandelend arts of verpleegkundig specialist hematologie;
- Zelf kunt u niets doen.

Leukopenie

Leukopenie is een tekort aan witte bloedcellen (leukocyten). Witte bloedcellen zorgen voor afweer tegen infecties. Bacteriën of ziekten die voor de gezonde mens weinig gevaar opleveren kunnen bij u tot heftige reacties leiden met hoge koorts. Er zijn een aantal maatregelen die u kunt treffen om de kans op een infectie zoveel mogelijk te beperken. Een infectie is te herkennen aan een temperatuur van 38,5 °C of hoger al dan niet in combinatie met koude rillingen.

Adviezen:

- Bespreek deze klachten met uw behandeld arts of verpleegkundig specialist (zie belkaart);
- Zorg voor goede lichaamshygiëne;
- Controleer eventuele wondjes op ontstekingsverschijnselen (roodheid, warmte, zwelling en pijn);
- Goede mondverzorging is belangrijk.

Trombocytopenie

Trombocytopenie is een tekort aan bloedplaatjes (trombocyten) in het bloed. Bloedplaatjes spelen een belangrijke rol bij de bloedstolling. Een daling van het aantal bloedplaatjes maakt het bloed minder gemakkelijk stolt. De menstruatie zal over het algemeen heviger zijn, maar kan soms onder chemotherapie ook achterwege blijven.

U heeft een verhoogde kans op blauwe plekken, bloedend tandvlees, neusbloeding en bloed bij de ontlasting.

Adviezen:

- Bespreek deze klachten met uw behandeld arts of verpleegkundig specialist;
- Pas op met stoten (blauwe plekken) en krab geen wondjes open;
- Gebruik geen scherpe voorwerpen, elektrisch scheren is beter dan met een mes;
- Probeer door veel te drinken en te bewegen de ontlasting soepel te houden;
- Gebruik bij het tandenpoetsen een zachte borstel;
- Gebruik geen houten tandenstokers, rubberen tandenstokers mag wel. Niet flossen.
- Neem de temperatuur op onder de arm of met een oor thermometer.

Vermoeidheid

Tijdens de behandeling kunt u merken dat u sneller vermoeid bent. Zoek de balans tussen activiteit en rust. Probeer zoveel mogelijk te bewegen en verdeel uw energie over de dag. De mate en de duur van vermoeidheid is verschillend.

Ook kunt u last krijgen van concentratiestoornissen.

Adviezen:

- Het is belangrijk een ritme in de dag te houden;
- Verspreid de activiteiten over de dag;
- Stel prioriteiten en wissel drukke dagen en rustdagen zoveel mogelijk af;
- Maak overdag tijd vrij voor een dutje;
- Accepteer hulp van anderen als het gaat om boodschappen doen, koken of schoonmaken;
- Eet verantwoord en drink voldoende;
- Blijf in beweging, maak bijvoorbeeld regelmatig een korte wandeling.

Invloed op conditie

Uit onderzoek blijkt dat het goed is om lichamelijk actief te blijven tijdens en na de behandeling. Door chemotherapie gaat uw fitheid (conditie) echter vaak achteruit. Houdt daarom uw conditie zo goed mogelijk op peil. Beweeg minimaal dertig minuten per dag. Maak bijvoorbeeld dagelijks een wandeling of meerdere kleine wandelingen. Het effect van bewegen is het grootst wanneer u onder begeleiding traint. Dat kunt u bijvoorbeeld doen in een revalidatieprogramma of bij een fysiotherapeut die is gespecialiseerd in kanker.

Uw behandelend arts of verpleegkundig specialist kan zorgen voor een verwijfsbrief.

Psychische en sociale gevolgen

Het kan moeilijk zijn om met kanker om te gaan. Kanker kan immers veel veranderen in uw leven, bijvoorbeeld op het werk of in relaties. Soms kunt u door lichamelijke beperkingen tijdelijk niet werken of dagelijkse dingen niet meer doen. De toekomst kan onzeker zijn. Vraag uw verpleegkundig specialist of behandelend arts voor een verwijfsing naar een psycholoog of maatschappelijk werker, als u daar behoefte aan heeft.

Combinatie met andere geneesmiddelen

Voordat u aan de behandeling begint, dient uw arts op de hoogte te zijn van alle andere medicijnen die u gebruikt (ook supplementen of alternatieve geneesmiddelen die niet zijn voorgeschreven door een arts). Dit is van buitengewoon belang, omdat het er wisselwerkingen kunnen optreden tussen deze medicijnen.

BESCHERMENDE MAATREGELEN

Wanneer u met chemotherapie wordt behandeld, dan zullen de chemische stoffen uit de medicijnen via excreta uit uw lichaam verdwijnen. Excreta is een medische term voor alles wat het lichaam uitscheidt: urine, ontlasting, wondvocht, bloed, traanvocht, transpiratie, sperma, braaksel en speeksel.

De eerste **10** dagen van uw CYVE kuur scheidt u deze stoffen uit.

Als uw naaste/mantelzorger u helpt met de persoonlijke verzorging en daarmee mogelijk in contact kan komen met bijvoorbeeld braaksel of urine, kan diegene het beste plastic wegwerphandschoenen dragen. De aanschaf van deze handschoenen zijn voor eigen rekening.

Gebruik toilet

Spoel het toilet na gebruik 2 maal door met gesloten deksel. Was uw handen na toiletgebruik. Gebruik geen chloor, bleekmiddel of ander schoonmaakmiddel dat erg bruist.

Wasgoed

Normaal bevuilde was kan gecombineerd worden met andere was. Sterk bevuilde was wast u liever apart.

Lichamelijk contact en seksualiteit

Voor zover men weet heeft intiem contact, het geven van een knuffel of een zoen geen schadelijke effecten. Dit hoeft u dan ook niet te mijden. Het is niet bekend of, en in welke mate, chemotherapie opgenomen wordt in het sperma of het slijmvlies van de vagina. Chemotherapie kan aangeboren afwijkingen veroorzaken bij het ongeboren kind. U mag niet zwanger raken tijdens deze behandeling en u dient adequate anticonceptie te gebruiken. Dit kunt u bespreken met uw behandelend arts. Indien er tijdens de behandeling een vermoeden van zwangerschap is, breng dan direct uw arts op de hoogte.

Belkaart Medisch Spectrum Twente bij de behandeling met chemotherapie

Niet-spoedeisende klachten	Ernstige en spoedeisende klachten
<i>Neem contact op met de verpleegkundig specialist tijdens kantooruren of meld dit bij uw volgende polibezoek</i>	<i>Neem direct contact op met het ziekenhuis</i>
Temperatuurverhoging van 38.0-38.4 °C	Temperatuurverhoging van 38.5 °C of hoger en/of koude rillingen
Duizeligheid of ernstige vermoeidheid, waarbij u meer dan de helft van de dag op bed/bank ligt	Plotseling ontstaan van ernstige huiduitslag
Pijn in de mond, waardoor u problemen of pijn heeft bij het slikken	Een bloedneus die langer dan 5 minuten duurt, terugkerende bloedneuzen of aanhoudend bloeden van een wondje
Pijnlijke of branderige ogen	Bloed in de urine of zeer hevige menstruatie Bloed in de ontlasting of zwarte ontlasting
Blauwe plekken zonder dat u zich heeft gestoten	Plotselinge kortademigheid of pijn bij de ademhaling
Langer dan 3 dagen geen ontlasting	U bent langer dan 24 uur misselijk of u braakt en kunt daardoor geen drinken binnenhouden
U kunt minder dan 1 liter per dag drinken	Vaker dan 4x per dag diarree en dit duurt langer dan 24 uur
Tintelingen of een doof gevoel in de vingertoppen of tenen.	
Pijn bij het plassen en/of donkere urine	

Vragen kunt u stellen tijdens het bezoek aan de arts of bij het bezoek aan op de poli.

Indien uw vraag niet kan wachten tot dit volgende bezoek, belt u:

Telefoonnummers:

Tijdens kantoortijden (maandag t/m vrijdag van 8:30-16:00 uur)

Verpleegkundig specialist hematologie:

Secretariaat interne geneeskunde: **053-4872440**

Buiten kantoortijden, alleen spoedeisende klachten die niet kunnen wachten tot de volgende werkdag:

Centraal telefoonnummer MST: **053-4872000**

Vragen naar de dienstdoende internist en vermelden dat u behandeling krijgt met chemotherapie.